

Høring av forslag om utvidelse av Sklinna naturreservat i Leka kommune

Sammendrag

Som en del av arbeidet med å ta vare på naturmangfoldet i Trøndelag sender vi ut verneforslag for utvidelse av Sklinna naturreservat i Leka kommune på høring. Området er lokalisert på gårds- og bruksnummer 19/1 og 19/2 i Leka kommune.

Sklinna er en øygruppe som ligger ca. 40 km fra fastlandet og ca 20 km fra yttersiden av øygruppen Vikna.

Område som skal utredes for vern er en utvidelse av Sklinna naturreservat. Sklinna naturreservat ble opprettet i 2003 og fikk status som Ramsarområde i 2011. Sklinna øygruppen er leveområde til den eneste sjøfuglkolonien mellom Runde og Røst med et komplett utvalg av de vanlige fuglefjellsartene. Utvidelsen vil sikre viktige beiteområder i umiddelbar nærhet til sjøfuglkoloniene på Sklinna.

Eksisterende verneområde dekker et totalareal på ca. 5890 dekar, hvorav ca. 1060 dekar er landareal. Planområdet er en utvidelse av naturreservatet mot vest, sørvest og nordvest, og utgjør 10 260 dekar.

Offentlig oppstart av verneprosessen ble kunngjort av Statsforvalteren i Trøndelag 19. mars 2021.

Utvidelse av Sklinna naturreservat vil bidra til å hindre at arter utrykkes, og ivareta økosystem, og den økologiske funksjonen til et Ramsarområde.

Samtidig økes andelen av naturtypen stortareskog, i arealer som vernes for kommende generasjoner.

Mange av sjøfuglartene finner maten sin i stortareskogene, blant andre lomvi, som er kritisk truet (CR), og teist som nå er nær truet (NT).

Utvidelsen bidrar derfor til å ivareta den økologiske funksjonen til naturreservatet ved at et større område med naturtypen stortareskog inkluderes i reservatet. Stortareskog er en naturtype som er nær truet (NT), og derfor en ressurs det kan bli lite tilgang på.

Området bidrar til å ta vare på arter og truet natur, og bidrar til variasjonsbredde av naturtyper. Området kvalifiserer derfor til verneformen naturreservat.

Prosess

Statsforvalteren i Trøndelag er ansvarlig for planprosessen innen rammer satt av Miljødirektoratet. Prosessen skal følge saksbehandlingsreglene i naturmangfoldloven §§ 41- 43.

Generell bakgrunn

Arbeidet med bevaring av verdifull natur – supplerende vern er forankret i Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet. Meldingen sier blant annet at man skal sikre et representativt utvalg av norsk natur for fremtiden, gjennom å verne naturtyper og økosystemer som i dag er mindre godt dekket av vern. Viktige naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i vernearbeidet er NINA rapport 535/2010, NINA rapport 888/2012 og NINA rapport 1666/2019.

Bevaring av verdifull natur - Supplerende vern

I 2018 ga klima- og miljødepartementet oppdrag om å foreslå områder for supplerende vern av natur i Norge. I stortingsmelding 14 – Natur for livet (2015–2016), står det at et av tre nasjonale mål er å «bevare et utvalg av naturområder som viser variasjonsbredden i norsk natur», det vil si et «representativt utvalg». Det sentrale målet med oppdraget om supplerende vern er derfor å foreslå områder som inneholder natur som vi har vernet for lite av. På oppdrag fra Miljødirektoratet leverte Fylkesmannen (nå Statsforvalteren) 1. februar 2019 innspill til områder, som kunne være aktuelle for supplerende vern. Utvidelse av Sklinna ble da spilt inn med bakgrunn i mål om utvidelse av Ramsarområder, hvor avgrensingen ikke ivaretar den økologiske funksjonen til verneområdene. j.fr. Miljødirektoratets anbefalinger.

Utdrag fra Miljødirektoratets rapport 2017 «Forslag til plan for supplerende vern – Miljødirektoratets anbefalinger»:

«Det er tidligere gjennomført en vurdering av avgrensingen til norske Ramsarområder. Det ble da vurdert om avgrensingen ivaretok den økologiske funksjonen til områdene. Resultatene viser at avgrensingen til en rekke Ramsar-områder ikke ivaretar de økologiske funksjonene og at det er behov for utvidelser. Utvidelse av Ramsar-områder skal prioriteres i det supplerende områdevernet, jf. også omtalen i naturmangfoldmeldingen og Stortingets behandling av meldingen.»

25. januar 2021 fikk Statsforvalteren i oppdrag å starte verneprosessen basert på de foreslåtte områdene i Trøndelag.

(Bakgrunn er ytterligere beskrevet i vedlegg 3 i svar til innspill til oppstartsmelding)

Målsetting

Mulige verneområder vurderes opp mot de nasjonale miljømålene som sier at:

- 1.1 Økosystemene skal ha god tilstand
- 1.2 Ingen arter og naturtyper skal utrykkes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres
- 1.3 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Naturmangfoldlovens kriterier

Vilkåret for å kunne opprette et naturreservat etter naturmangfoldloven § 37 er at arealet enten inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt naturtype, på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold, utgjør en spesiell geologisk forekomst eller har særskilt naturvitenskaplig verdi.

Utsikt over Sklinna øygruppen i Leka kommune tatt fra fyret, mot vest, 2021. Foto: Statsforvalteren i Trøndelag.

Sklinna naturreservat, Leka kommune – UTVIDELSE

Kommune:	Leka
Gnr./bnr.:	19/1 og 19/2
Areal:	10 260 daa nytt areal
Vegetasjonssone:	
Høyde over havet:	0
Verdi:	Svært høy (A)
Naturtype:	101 tareskog, i tilknytning til eksisterende vern fuglefjell

Nøkkelopplysninger

Område som skal utredes for vern er en utvidelse av Sklinna naturreservat, som ble opprettet i 2003 og fikk status som Ramsarområde i 2011. Sklinna øygruppen er leveområde til den eneste sjøfuglkolonien mellom Runde og Røst med et komplett utvalg av de vanlige fuglefjellsartene. Utvidelsen vil ivareta området økologiske funksjon, ved å sikre viktige beiteområder i umiddelbar nærhet til sjøfuglkoloniene på Sklinna.

Arrondering

Eksisterende verneområde dekker et totalareal på ca. 5890 dekar, hvorav ca. 1060 dekar er landareal. Planområdet er en utvidelse av naturreservatet mot vest, sørvest og nordvest, og utgjør ca 10 260 dekar.

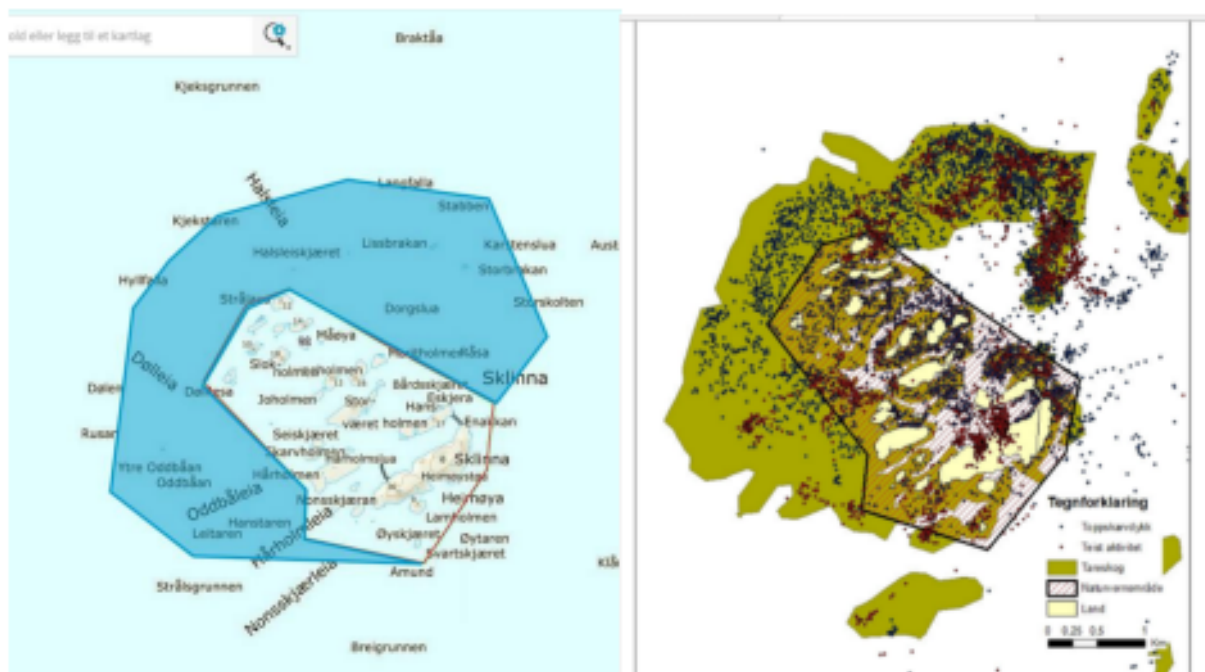

Fig 1. Arbeidsgrense for utvidelse av verneområde baseres på overvåking av sjøfugl gjennom SEAPOP de nasjonale kartleggings -og overvåkingsprogrammet på sjøfugl, og SEATRACK et program for kartlegging av sjøfugl utenfor hekketiden. På figuren til venstre er utvidelsen markert med blå farge,

med eksisterende verneområde i midten. I figuren til høyre er eksisterende verneområde markert med skravur og svart strek rundt. Svarte prikker viser registrert næringsøk for fugl.

Kort faglig beskrivelse og verdi

- Sklinna er den eneste sjøfuglkolonien mellom Runde og Røst med et komplett utvalg av de vanlige fuglefjellsartene, og er Midt-Norges viktigste sjøfuglkoloni
- Sklinna er regional, nasjonal og delvis internasjonal viktig for mange hekkende sjøfuglarter
- Reservatet huser blant mange andre arter, en av verdens største populasjoner av toppskarv, som er en ansvarsart for Norge. I tillegg hekker havhest, storskarv, havsvale, måker, ærfugl, lunde, teist, alke og lomvi i reservatet. Flere av disse er kategorisert som truet i Norsk rødliste for arter 2021
- Ramsarområde

[Home page | The Convention on Wetlands, The Convention on Wetlands \(ramsar.org\)](#)

Spesielt for utvidelsen:

- Inneholder tareskogbunn og omfatter saltvannssystemer med tareskog
- Svært viktig beiteområde for flere sjøfuglarter, blant andre lomvi som er kritisk truet (CR), og teist som nå er nær truet (NT)
- Sjøfugl som hekker i det eksisterende verneområde beiter i planområde, og utvidelsen vil derfor bidra til å ivareta verneområdets økologiske funksjoner
- Inkludering vil bidra til å oppfylle internasjonale forpliktelser til å ta vare på Ramsarområder

Vegetasjonstyper/naturtyper

Det finnes flere viktige marine naturtyper rundt øyene, for eksempel skjellsandforekomster og større forekomster av tareskog. Tareskogbunn er klassifisert som «nær truet» (NT) i rødlista for naturtyper, og er på landsbasis påvirket av kråkebollebeiting og taretråling. Gruntvannsområdene er viktige næringsøksområder for blant annet teist.

Naturtype	Rødlistekategori	Kvalitet
Nordlig stortareskog	Nær truet (NT)	A

Tabell 1. Naturtyper i Sklinna naturreservat med svært høy kvalitet. Planområdet inneholder tareskog. Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Tareskoger finnes på fast bunn (ikke sand- eller grusbunn) langs hele norskekysten, der vannet har normal saltkonsentrasjon. Stortare, som er 1–3 m høy og har en stiv, lang stilk med ett stort blad, er den vanligste arten som danner tareskog. Også sukkertare og fingertare kan danne tette skoger, eller skogene kan være blandingsskoger, som består av to eller flere arter. Tareskogen kan på mange måter sammenlignes med skog på land. Også i tareskog finnes det mange ulike voksesteder, og tareskogen har derfor et stort mangfold av plante- og dyrearter (Artsdatabanken).

Tareskogen er et viktig habitat for mange marine arter, som småfisk og yngel. De bruker tareskogen til næringssøk, yngle- og skjulested. Artene som lever i tareskogen er igjen en viktig matkilde for mange sjøfugler. Sjøfugl er en av de mest sårbare gruppene av fugl i verden, og mange bestander sliter. Norge har ca. 25 % av Europas totale sjøfuglbestand, og mange norske sjøfuglbestander har gått ned i løpet av de siste 40 årene. Nedgangen kan skyldes flere faktorer, for eksempel sekundæreffekter av klimaforandring inkludert reduksjon i mattilgangen, konkurranse med fiskerier og bifangst, forurensning, forstyrrelser fra båt og skipstrafikk og økt predasjon fra rovdyr som mink og andre rovdyr. I tillegg har utbygging av kystsonen for havbruk og vindkraft, samt høsting av tang og tare potensiale for å påvirke sjøfugl negativt (Dehnhard, N, Chrisensen-Dalgaard, S., Lorentsen, S-H. 2022).

Sjøfugl kan leve i flere tiår og derfor er overlevelsen til de voksne individene en kritisk faktor for bestandenes utvikling. Langvarig lav hekkesuksess eller hekkesvikt, som ikke er uvanlig for sjøfugl, kan imidlertid også påvirke bestandene negativt. Derfor er det viktig at det er nok næringstilgang for hekkende fugl, samt at matfatet ikke er så langt unna hekkeplassene for å unngå predasjon på egg og unger.

Sjøfuglarter som beiter i tareskogen i Sklinna er blant annet (rødlistestatus i parentes); toppskarv, storskarv, teist (NT), Krykkje (EN), Alke (VU), lomvi (CR), Ærfugl (VU), Svartbak, Sildemåke, Lunde (EN), Gråmåke (VU) og Fiskemåke (VU). Forskning fra NINA har vist en 17% nedgang i hekkebestanden hos teist fra 9-års-perioden før trålingen startet på Sklinna (2010-2018) sammenlignet med gjennomsnitt for 5- års-perioden etter at trålingen startet 2019-2023 (Det nasjonale overvåkingsprogrammet for sjøfugl, SEAPOP). Det var også en betydelig hekkesvikt i 2019, året etter de viktigste beiteområdene ble trålt (upubliserte observasjoner).

Havneområdet utenfor lundeura og toppskarvkolonien på Heimøya. Det er tett med sjøfugl både på land og i sjøen. Foto: Statsforvalteren i Trøndelag, juni 2021.

[Kunnskap om sjøfugl i Sklinna](#)

Sklinna er en av lokalitetene som inngår i den nasjonale overvåkingen av bestandsutviklingen for sjøfugl (SEAPOP (seabird population)). Dette er et langsiktig overvåkings- og kartleggingsprogram for norske sjøfugler. SEAPOP er et samarbeid mellom Norsk Institutt for Naturforskning (NINA), Norsk Polarinstitut og Tromsø Museum – Univeristetsmuseet. SEAPOP kartlegger og overvåker sjøfugl gjennom årlig feltarbeid på faste lokaliteter langs hele norskekysten, samt på Jan Mayen, Bjørnøya og Svalbard.

NINA har siden 2010 instrumentert hundrevis av toppskarv, 26 teist og 12 lomvi fra Sklinna med GPS-loggere for å kartlegge deres beiteområder. Disse studiene viser at både toppskarv og teist i stor grad beiter utenfor grensene for det eksisterende verneområdet i Sklinna, innenfor den foreslåtte utvidelsen.

Beiteområder for lomvi

Den norske lomvibestanden er redusert med 95 – 98 % i de største kolloniene siden 1980-tallet, og lomvi er nå kritisk truet. Hekkebestanden på Sklinna med omtrent 1000 par er sannsynligvis Norges tredje største lomvikoloni, og den største sør for Finnmark.

Bestanden har økt med 11,4 % per år i perioden 2009 til 2019. Hekkesuksessen på Sklinna er veldig god, så denne kolonien vil kunne være en viktig kildepopulasjon i forhold til å bygge opp bestandene i kolonier som går tilbake.

Beiteområdene for lomvi fra Sklinna ble kartlagt for første gang i 2019. De kan fly opptil 80 km fra kolonien for å hente mat, men dataene viser også at det er viktige beiteområder i utkanten av tareskogsområdene i utvidelsen.

Beiteområder for toppskarv

Toppskarv som hekker på Sklinna beiter hovedsakelig på sei. Tilgangen på sei, spesielt 1-årig sei, har vist seg å være avgjørende for toppskarvenes hekketidspunkt og hekkesuksess.

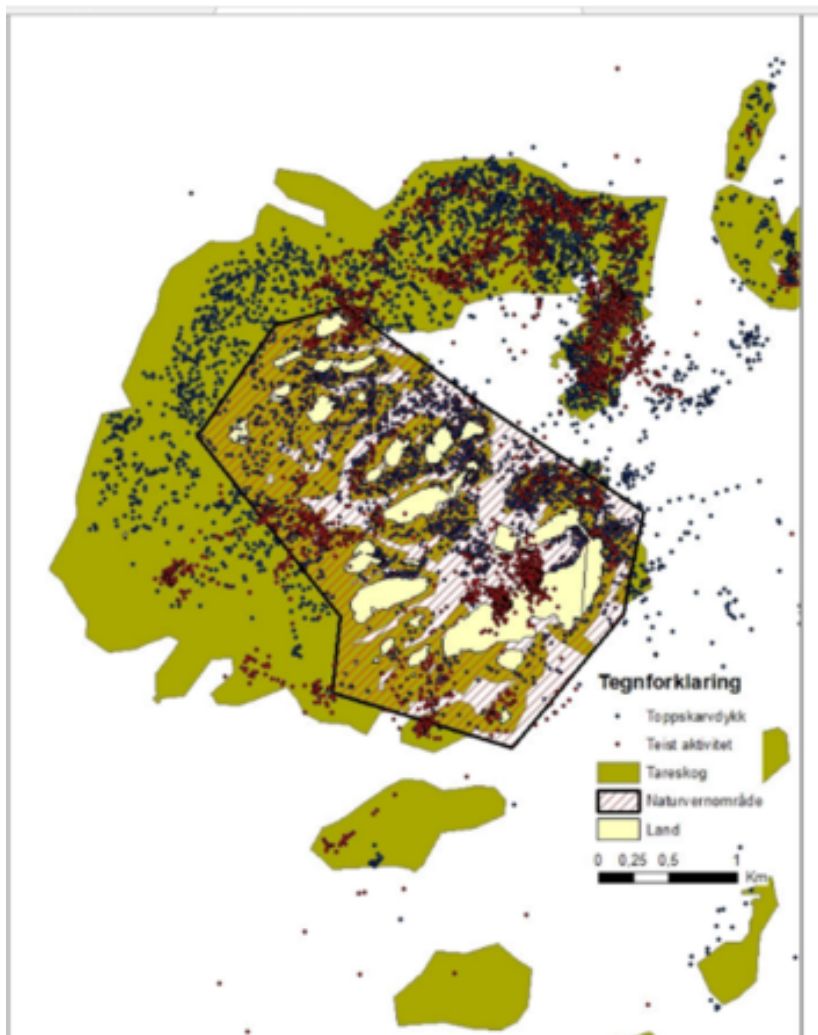
Toppskarven er en viktig indikator for tilstanden i kystøkosystemene, og det er nå vist at man ved å bruke forekomsten av 1-årig sei fra dietten hos toppskarv på Sklinna kan forutsi rekrutteringen av 3-årig sei til den pelagiske gytebestanden 2 år før havforskerne kan gjøre det samme.

Beiteområdene hos toppskarv som hekker på Sklinna er kartlagt ved hjelp av små GPS-loggere og TDR (Time-depth-recorders), som tapes fast til stjerten. Toppskarvene på Sklinna beiter hovedsakelig i tareskogsområder. I Sklinna området er de viktigste beiteområdene i tareskogsområdene vest, nordvest og nord, utenfor grensene for verneområdet som vist i figur 2.

Beiteområder for teist

Teistene som hekker på Sklinna beiter hovedsakelig på ulker, tangsprell, flyndrefisk og ålekvabbe (S.-H. Lorentsen upubliserte data). Denne maten henter teisten hovedsakelig innenfor en aksjonsradius på ca. 4 km fra kolonien. Beiteområdene hos teist er kartlagt ved hjelp av små GPS-loggere som tapes fast til nedre del av ryggen inntil de faller av i løpet av 2-7 dager. Teistene på Sklinna beiter hovedsakelig i tareskogsområder. I Sklinna området er de viktigste beiteområdene i tareskogsområdene vest, nordvest og nord, utenfor grensene for dagens verneområdet, innenfor foreslåtte utvidelse.

Teist (*Cepphus grylle*) vurderes til rødlistekategori nær truet NT, på bakgrunn av overvåkingsdata og observasjoner og basert på kriteriet A2 (15-30 % nedgang de siste tre generasjoner). Årsaken til endring av kategori fra Rødlista 2015, hvor teist ble vurdert som sårbar VU, er redusert bestandsnedgang.

Figur 2. Beiteområder for toppskarv (sorte prikker) og teist (røde prikker) i området Sklinna, Leka kommune. Data på fordeling av tareskog er hentet fra Naturbase.

Mytende fugl

Andefugler er svært sårbare for forstyrrelser i myteperioden (når de skifter fjær). Da er de fleste arter ikke flyvedyktige og avhengig av å være i ro i et beskyttet område med god næringstilgang. Myteperioden hos andefugl varer i 3 - 4 uker. Fuglene samles ofte i store flokker i denne perioden.

Sklinna øygruppen er et viktig myteområde for ærfugl. De siste tellingene fra 2015 viser at det ligger 300-400 ærfuglhanner ved Sklinna i myteperioden. Sklinna øygruppen er også et viktig myteområde for grågås. Antallet varierer fra år til år, men har i de senere årene vært 400-500 individer. Under tellinger fra fly, er flokker sett i hele området, med unntak for Heimøya. Flere av holmene er gode beiteområder, og det er sannsynlig å anta at de varierer sin områdebruk i Sklinna ut fra tilgang på næring og forstyrrelser i området.

Pattedyr

Havert *Halichoerus grypus* observeres jevnlig, og den føder også unger (kaster) i Sklinna øygruppen. Steinkobbe *Phoca vitulina* observeres mer sjeldent, og av og til kan man se både nise *Phocoena phocoena*, og spekkhogger *Orcinus orca*. I 1995 ble det observert en hvalross *Odobenus rosmarus* på Sklinna.

Sklinna er et Ramsarområde.

Konvensjonen om vern av våtmarker, Ramsarkonvensjonen, trådte i kraft 21. desember 1975 med formål å beskytte våtmarksområder generelt og særlig som leveområde for vannfugler. Etter hvert har målsetningen blitt utvidet, og omfatter i dag ivaretagelse av våtmarker både som leveområde for flora og fauna, og som viktig naturressurs for mange mennesker. Miljødirektoratet er norsk vitenskaps- og forvaltningsmyndighet for konvensjonen. Konvensjonen har i dag tre hovedpilarer:

- å forvalte internasjonalt viktige våtmarksområder (Ramsarområder) slik at deres økologiske funksjoner opprettholdes.
- å sørge for bærekraftig bruk ('wise use') av våtmarker generelt i forvaltning og arealplanlegging, blant annet kartlegge og gjennomføre verneplaner for våtmarker.
- å delta i internasjonalt samarbeid om våtmarker – for eksempel bistandssamarbeid.

Sklinna fikk status som Ramsarområde i 2011, og oppfylder følgende kriterier:

- *Kriterium 1:* Dette er en marin skjærgård med gruntvannsområder med mange øyer og holmer. Slike områder er typiske for kysten av Nord-Europa.
- *Kriterium 2:* Dette er et hekkeområde for de rødlista artene lomvi *Uria aalge* (CR), krykkje *Rissa tridactyla* (EN) og lunde *Fratercula arctica* (VU).
- *Kriterium 3:* Dette er en av de viktigste hekkelokalitetene for sjøfugl i Midt-Norge. Området har også verdi for sjøfugl om vinteren.
- *Kriterium 4:* Området er et viktig hekkeområde for mange sjøfugler, herunder storskarv *Phalacrocorax carbo*, toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*, lunde *Fratercula arctica*, lomvi *Uria aalge* og havørn *Haliaeetus albicilla*.
- *Kriterium 5:* Sklinna er en viktig hekkelokalitet for sjøfugl. Medregnet ungfugler finnes det omtrent 20 – 25 000 fugler på Sklinna tidlig om sommeren. Artene med høyest antall individer er storskarv – ca. 1100 par, toppskarv – ca. 3200 par (dette er antakelig en av verdens største kolonier av toppskarv), lunde – ca. 3500 par, lomvi – ca. 400 par, teist – ca. 400 par, ærfugl – ca. 100 par. Det finnes også andre fugler som måker, havhest, ørner og stormfugler på Sklinna.
- *Kriterium 6:* På verdensbasis benyttes denne lokaliteten av mer enn 1 % av toppskarv-individene – 3200 par (antakelig en av verdens største toppskarvkolonier), samt den

nord-vest-Europeiske populasjonen av storskarv – ca. 1100 par (Waterbird Population Estimates, 4th Edition, Wetlands International).

(referanse: Information Sheet on Ramsar Wetlands)

Rødlistestatus er hentet fra Henriksen & Hilmo (2015), bestandsantall og trender er hentet fra Det nasjonale overvåkingsprogrammet for sjøfugl.

Norge har forpliktet seg til å sikre den økologiske funksjonen til våre 63 Ramsarområder gjennom bærekraftig forvaltning, som bygger på beste tilgjengelige kunnskap om områdenes verdier og tålegrenser. Forvaltningsplaner skal utarbeides for samtlige områder, og kontroll og overvåking skal gjennomføres inne i områdene og i tilgrensende influensarealer og buffersoner. Hvert tredje år rapporterer medlemslandene til Ramsarkonvensjonen om status på et overordnet nivå for de utpekte Ramsarområdene. Rapporter på de enkelte områdene gjøres hvert 6. år. Videre er det krav om løpende rapportering ved eventuell risiko for endringer i økologisk karakter, tilstand eller status i Ramsarområdene.

Verneformål, verneform og måloppnåelse

Verneformål

I verneforskriften for Sklinna naturreservat (19. desember 2003) heter det: Formålet med fredningen er å bevare et egenartet øy- og skjærgårdsområde ytterst på Namdalskysten, der botaniske, zoologiske og geologiske elementer, så vel på land som i sjø, bidrar til å gi området dets særpreg. Området har stor naturfaglig verdi. Spesiell verdi knytter seg til området som hekkebiotop for en rekke sjøfuglarter, inklusiv alkefuglene.

Verneform

Områdene foreslås vernet som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37. Eksisterende verneforskrift fra 2003 justeres til dagens standard.

Naturreservater skal bidra til bevaringsmålene i naturmangfoldloven § 33, blant annet bokstavene:

- a (variasjonsbredden av naturtyper og landskap),
- b (arter og genetisk mangfold),
- c (truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter),
- d (større intakte økosystemer, også slik at de kan være tilgjengelige for enkelt friluftsliv),
- e (områder med særskilte naturhistoriske verdier),
- g (økologiske og landskapsmessige sammenhenger nasjonalt og internasjonalt),
- h (referanseområder for å følge utviklingen i naturen).

Utvidelsen av Sklinna naturreservat vil bidra til å nå bevaringsmålene bokstav a), b) og c). Området foreslås derfor som naturreservat.

Måloppnåelse

Utvidelse av Sklinna naturreservat vil bidra til å nå de nasjonale miljømålene 1.1, 1.2 og 1.3 som sier at:

1.1 Økosystemene skal ha god tilstand

1.2 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres

1.3 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Utvidelse av Sklinna naturreservat vil bidra til å hindre at arter utryddes, og ivareta økosystem. Samtidig økes andelen av naturtypen stortareskog, i arealer som vernes for kommende generasjoner.

Utvidelsen bidrar til å ivareta den økologiske funksjonen til naturreservatet ved at et større område med naturtypen stortareskog inkluderes i reservatet. Tareskogen utgjør en naturlig del av et reservat der verneformålet hovedsakelig er å ta vare på sjøfugl, da det er der mange arter finner mat. Stortareskog er en naturtype som er nær truet (NT), og derfor en ressurs det kan bli lite tilgang på.

Vern av området bidrar også til å redusere de negative effektene av nedgang i sjøfuglbestander globalt, gjennom å sikre et nettverk av viktige leveområder for naturmangfoldet i norske økosystem.

Brukerinteresser og konsekvenser av vernet

Fiskeri

Det er registrert flere områder for passive redskap (garn og line) for blant annet sei og torsk i området. Grundtområdene ved Sklinna brukes av fiskere fra flere kommuner og fylker.

Området rundt Sklinna er et viktig gyteområde for flere fiskearter. Det er også her fisken kommer på sin vandring når den skal gyte i Nordøyen og Gjæslingen.

Det fiskes også etter krabber i strandsonen i hele Leka kommune, også inne i verneområdet. Cirka tre fartøy fra andre kommuner deltar i dette fisket.

I Fiskeridirektoratets karttjeneste er det registrert en låssettingsplass (Sklinnasundet) for sei og sild i området. Låssettingsplassen er vurdert som svært viktig på grunn av lang avstand til mottak og nærmeste alternative låssettingsplass. Sundet brukes som liggehavn om natten og ved dårlige værforhold.

Fiskeridirektoratet fremhever i sitt innspill til oppstartmelding betydningen fiske i området har for lokalt næringsliv, og betydningen av Sklinna som låssettingsplass. Havna brukes av små fiskefartøyer (sjarker) hele året, og på vårparten er det også i de siste årene etablert seisteng i havna. Seistengene genererer noe aktivitet, og det er forstyrrende for sjøfuglene når de blir fortøyd.

Akvakultur

Det finnes per i dag ingen tillatelser for akvakultur i det foreslåtte verneområdet.

Statsforvalteren i Trøndelag fattet 06.04.2021 vedtak om avslag på søknad fra Midt-Norsk Havbruk AS (nå SalmoNor AS) om tillatelse etter forurensningsloven til matfiskproduksjon på lokaliteten Storbrakan. Lokaliteten ligger nord for eksisterende vernegrense, innenfor området foreslått for utvidet vern. Vedtaket ble påklaget til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet fattet endelig vedtak 06.01.2023 og opprettholde Statsforvalterens vedtak om avslag på søknad om matfiskproduksjon ved Storbrakan. *Forslag til verneforskrift åpner ikke for akvakultur i verneområdet.*

Taretråling og tangskjæring

Det foregår taretråling rundt skjærene og holmene nord-nordvest i kandidatområdet, i de periodene tarefeltet er åpnet for det. Det har vært høstet tare i Norge i mange tiår, men på 1970-tallet ble høstingen mer mekanisert med blant annet taretrål. Høstingen foregår på ca. 5 – 15 meters dyp, og det er ikke lov å høste tare dypere enn 20 meter (Fiskeridirektoratet). Deler av Trøndelagskysten har vært stengt for tarehøsting i en periode på grunn av store beiteskader etter kråkeboller, og på noen områder har det tatt tid før taresamfunnene har blitt reetablert.

I 2000 ble det åpnet for tarehøsting i tidligere Sør-Trøndelag, mens det først i 2015 ble åpnet for tarehøsting i store deler av Trøndelagskysten (inkl. tidligere Nord-Trøndelag). Gjeldende forskrift om regulering av høsting av tare i Trøndelag og Møre og Romsdal ble vedtatt av Fiskeridirektoratet 30. september 2019 med hjemmel i havressurslova, og gjelder for 5 år. Feltene høstes med ca. 5 års mellomrom. Det foregår nå en revidering av tareforskriften.

Verneforskriften åpner ikke for taretråling og tangskjæring, og det er kommet flere innspill som argumenterer for taretråling i planområdet. Det fremheves at dette er et viktig tarefelt for næringa. Fiskeridirektoratet og næringsaktørene legger også til grunn at tareskogen har nådd full størrelse etter 5 år, som er høstesyklus, og at dette ikke er en stor belastning for beitende fugl og fiskeyngel.

I følge en rapport fra Havforskningsinstituttet om bærekraftig tarehøsting (Nordrehaug, m.fl., 2021), er stortare vår viktigste marine makroalge, og Norge har Europas største bestander av denne arten (jf. rapportens faktaboks 1). Tare danner tette skoger i bølgeeksponerte områder langs Norskekysten. Tareskogene har høy biomasseproduksjon og den stive, oppretta stilken skaper et tredimensjonalt miljø som er tilholdssted for mange ulike marine organismer. Mer enn 300 arter av alger og dyr er observert knyttet til plantene i tareskogen, og på hver kvadratmeter tareskog kan det finnes 100 000 små krepssdyr, snegler, muslinger, pigghuder og børstemark. Disse dyra er hovedføde for mange av kystfiskebestandene som bruker tareskogen både som føde- og oppvekstområde. Tareskogene huser små kutlinger, flere arter leppefisk som bergnebb som lever stasjonært, bunnfisk som torsk og ulker, ung sei som beiter over

tareskogen og lyr på jakt etter annen fisk. Tareskogene er også viktige beiteområde for kystnære sjøfugl som storskarv, toppskarv og teist, som jakter på unge årsklasser av sei og andre småfisk med tilknytning til tareskog (Dehnhard et al. 2021 og Hillesøy og Lorentsen 2012 gjengjeve i Nordrehaug, m.fl., 2021). Tareskogsområda er også en nøkkelressurs for de sterkt reduserte bestandene av krykkjer, alke og lomvi. Også sjøpattedyr som sel og nise finner mat i og rundt tareskogen.

Ifølge Fiskeridirektoratet tar det omtrent 3-5 år før tarebiomassen er restituert etter tråling. Etter 6-7 år er all flora og fauna reetablert. Dersom områdene tråles hvert femte år, betyr dette at tarebiomassen trolig rekker å bli restituert, men at anna flora og fauna ikke rekker å reetablere seg. Dette gjelder blant anna de store mengdene organismer som lever på tarestilken.

Havforskningsinstituttet (Nordrehaug m.fl., 2021) peker på at tråling av tare kan påvirke heile økosystemet tareskog og alle artene som lever der. Det finnes en del kunnskap om korleis taren selv og samfunn av små alger og dyr blir påvirka og restitueres etter tråling, både fra Havforskningsinstituttet si overvåking av taretråling og fra eldre studier.

Kunnskapen om påvirkning høyere opp i næringskjeden er likevel liten.

Forskningsprosjektet KelpFish viste at taretråling ikke bare har effekter på taren selv, men gjennom fire nivå i økosystemet opp til rovfisk, og påvirker både tareskogens biomangfold og rolle som primærprodusent og funksjon som oppvekstområde for kystfiskbestander. Prosjektet viste likevel at taretråling representerer et avgrensa inngrep og at en del av tareskogen står igjen etter høsting. Resultat fra overvåking viser at tares biomassen forventes å være restituert etter ca. 4 år, men at økosystemet tar minst 6 år for å komme tilbake etter tråling.

I denne sammenhengen skal vi ta stilling til om det skal høstes tareskogen som er direkte tilknyttet et fuglefjell. Basert på kunnskap som allerede foreligger mener vi det er overveiende sannsynlig at det er fordel for fuglene på Sklinna at det ikke høstes tare i nærheten av fuglefjellet fordi tareforekomstene rundt Sklinna er avgjørende for sjøfuglene på Sklinna.

Tareskogen med et velutviklet epifyttsamfunn, der små fisk finner skjul og mat, og der fugl beiter, er et økosystem som i denne sammenhengen kan forstyrres av taretråling, og som i naturreservat er ment å utvikle seg uten påvirkning. Samtidig vil tarehøsting kunne gi åpning for invasjon av uønskede arter på sjøbunnen.

I et naturreservat er alle planter og dyr vernet fra forstyrrelser, og tarehøsting, på linje med hogst i et skogreservat, regnes som en forstyrrelse.

Friluftsliv og forskning

Det pågår noe ferdsel med båt rundt øyene, spesielt på sommerstid. På øyene i naturreservatet er det ferdselsforbud i deler av året med hensyn til hekkende fugl. Dette begrenser friluftsliv i deler av området.

Ellers begrenser beliggenheten og værforhold friluftaktivitet i området i store deler av året.

Det er drevet og drives omfattende forskning i området. NINA, og dets forløpere, har overvåket og forsket på sjøfugl i Sklinna siden tidlig på 1980-tallet.

NINA drifter på vegne av Miljødirektoratet Det nasjonale overvåkingsprogrammet for sjøfugl, og NINA, sammen med Norsk Polarinstitutt er ansvarlig for SEAPOP (www.seapop.no), et forsknings-, kartleggings- og overvåkingsprosjekt på sjøfugl, samt SEATRACK (<http://www.seapop.no/en/seatrack/index.html>) et program for kartlegging av utbredelsen av sjøfugl utenfor hekketiden.

Skipstrafikk og farleder

Skipstrafikk i området består hovedsakelig av båttrafikk fra lokale fiskere og rettighetshavere.

I forskriften § 6, vises det til unntak for ferdsel med båt langs merket lei gjennom området i perioden for ferdselsforbud på sjø. Denne er ikke tegnet inn i kart tidligere, men legges inn i vernekart før tilrådning.

Rød stiptet linje viser ferdselslei som skal tegnes inn i vernekartet.

Påvirkning og tekniske inngrep i planområdet/inne i eksisterende naturreservat

- Klimaendringer
- Forstyrrelser
- Marin forsøpling
- oljesøl
- fiskegarn
- miljøgifter

Klimaendringer

Sjøfugler kan påvirkes både direkte og indirekte av klimaendringer. Endringer i værforhold og mer ekstremvær påvirker fuglene direkte, mens klimaets påvirkning på fuglenes fødetilgang (fisk) er en indirekte effekt. Klimaet påvirker strømforholdet på Norskekysten, noe som styrer tilgjengeligheten av byttedyr rundt sjøfuglkoloniene (Anker-Nilssen mfl. 2015). Nærhet til tilgjengelig føde er særlig viktig under hekkingen, da fuglene søker etter føde i nærheten av reiret. En annen indirekte effekt av klimaendringer kan være såkalt mismatch mellom fuglenes periode for hekking og næringstilgangen i havet. Dette kan skyldes at livssyklusen til noen arter styres av daglengde (som ikke påvirkes av klimaendringer) mens andre styres av temperatur (Anker-Nilssen mfl. 2015).

Forstyrrelser

I utvidelsen vil forstyrrelser først og fremst være forbundet med ferdsel på sjøen. I denne sammenhengen kan en forstyrrelse være noe som gjør at fuglene ikke gjør det som er mest hensiktsmessig for dem. Det kan for eksempel være at de bruker ekstra tid på å finne mat fordi de avbryter matsøk og må fly lengere for å finne mat, i myteperiode kan en forstyrrelse være en båt som gjør at fuglene som ikke kan fly, må bruke mye energi på å svømme i sikkerhet.

Det er uklart hvordan og i hvilken grad, fugl blir forstyrret og lar seg stresse av lys og lyd fra båter.

Storskarven har av og til etablert seg på mer beskyttende holmer uten å lykkes noe særlig. Dette kan være fordi den har blitt forstyrret, muligens av eggplukkere eller fotografer. Eggplukking er imidlertid forbudt i naturreservatet. Storskarven trenger ikke å være borte fra reiret lenge før stormåsen tar egg eller unger. I det eksisterende verneområdet har det blitt mindre forstyrrelser etter at ferdselsforbudet ble innført med fredningen.

Havna brukes av små fiskefartøyer (sjarker) hele året, og på vårparten er det også i de siste årene etablert seisteng i havna. Seistengene genererer noe aktivitet, og det er særlig forstyrrende for sjøfuglene når de blir fortøyd.

Marin forsøpling

Marin forsøpling er et stort miljøproblem verden over. Det er påvist store mengder marint avfall langs Norskekysten, blant annet diverse gjenstander av plast, gummi og andre lite nedbrytbare materialer. Marint søppel er skadelig for sjøfugl og dyrelivet i

havet. Noen dyr spiser søppelet, som hoper seg opp i magen, mens andre setter seg fast i ulike gjenstander.

Oljesøl

Utvinning av olje på kontinentalsokkelen utenfor Norge utgjør en konstant risiko. De nærmeste utvinningsblokkene på Sklinnablanken ligger 30-40 km fra Sklinna naturreservat. Under «gunstige» værforhold vil strøm og vind kunne føre et eventuelt oljeutslipp til Sklinna på under et døgn. I tillegg ligger Sklinna i en mye brukt ferdselslei til sjøs, og grunnstøtinger kan forekomme, som da lasteskipet SCL Trimnes grunnstøtte i 2011. Denne gangen gikk det bra, men oljesøl kan være en stor trussel for fuglelivet på Sklinna.

Fiskegarn

Det er ikke uvanlig av skarv (og andre sjøfugler) setter seg fast i fiskegarn.

Miljøgifter

Miljøgifter spres globalt gjennom luft, nedbør og havstrømmer. Det er funnet miljøgifter i flere arter på Sklinna, men det er gjort særlig grundige undersøkelser på toppskarv. Det viser seg her at egg med høyest miljøgiftinnhold har lavere volum enn andre. Det er også påvist sammenheng mellom miljøgiftinnhold og hormonstatus hos toppskarvunger, noe som tyder på at miljøgifter medfører et visst miljøstress.

Infrastruktur og tekniske inngrep

Det finnes ingen infrastruktur i utvidelsen.

I eksisterende verneområde:

- Bygninger m.m. i tilknyttet fyret.
- Molo mellom Heimøya og Hansholmen
- Molo ved almenningskaia
- allmenningskai og kai nedenfor fyret.

Planstatus

Kommuneplaner

Områdene er avsatt til NFFFA (område for natur, friluftsliv, ferdsel, fiske og akvakulturanlegg) og NFFF (område for natur, friluftsliv, ferdsel og fiske).

Kystsoneplan

Leka kommune meldte seg ut av samarbeidet om en felles kystsoneplan for Namdalen i oktober 2022.

Prosess med kommuner og grunneiere

Kommunene har vært involvert før det ble startet formelle verneplanprosesser i medhold av naturmangfoldloven.

Statsforvalteren har hatt dialogen med kommunene forut for oppstart av formelle verneplanprosesser. Det er også avholdt møter med grunneiere og brukerinteresser.

Dato	Hendelse	Deltakere
07.06.2022	Befaring Sklinna	Leka kommune, forskere fra Norsk institutt for naturforskning, Statsforvalteren
	Formell oppstart	
01.03.2021	oppstartsmøte	Fiskeridirektoratet, Kystverket og Statsforvalteren
09.02.2021	oppstartsmøte	Leka kommune, Statsforvalteren i Trøndelag

Kunnskapinnhenting

- Innspill til oppstartmelding og høringssvarene vil være grunnlaget for tilrådning om utvidelse som sendes Miljødirektoratet i etterkant av denne høringen.
- Statsforvalteren mottar gjerne oppdatert kunnskap i denne høringen, slik at tilrådning bygger på den ferskeste kunnskapen som er tilgjengelig.
- For at vi skal kunne opplyse forholdet mellom tarehøsting og sjøfugl så godt som mulig før det blir utarbeidet et verneforslag, er det bestilt en rapport med følgende problemstilling: «Mulige påvirkninger av tang- og tarehøsting for sjøfugl og vadefugl». Arbeidet ble startet i 2023, og utføres av forskere ved Norsk institutt for naturforskning. Forventet ferdigstilt 2024.